Odpowiedź MRiRW na wnioski PIR w sprawie przeznaczenia środków z Europejskiego Funduszu Odbudowy

Dnia 17 maja br. Zarząd KRIR, na wniosek Pomorskiej Izby Rolniczej, zwrócił się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Grzegorza Pudy w sprawie przeznaczenia środków Europejskiego Funduszu Odbudowy na rolnictwo precyzyjne.

Podczas posiedzenia Zarządu Pomorskiej Izby Rolniczej z przewodniczącymi rad powiatowych opracowane zostały wnioski dotyczące przeznaczenia środków z Europejskiego Funduszu Odbudowy bezpośrednio do gospodarstw rolnych na tzw. rolnictwo precyzyjne (tj.: automatyzację/robotyzację gospodarstw, zakup maszyn i urządzeń do precyzyjnego dawkowania nawozów i środków ochrony roślin, oprogramowania do map zasobności gleb).

Kolejny z wniosków obejmował problem z rejestrem rolników, bowiem korzystający z pomocy są zobowiązani wykazać, że są ujęci w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej bądź w Krajowym Rejestrze Sądowym, a nie widnieją w żadnym z tych dwóch rejestrów.

Ostatni punkt dotyczył stopniowego uwalniania obszarów Polski ze stref obszarów objętych restrykcjami związanymi z ASF.

7 czerwca 2021 r. MRiRW wystosowało pismo do Prezesa KRIR Wiktora Szmulewicza z odpowiedzią na wniosek dotyczący środków EFO.

„Odpowiadając na Pana pisma z dnia 29 kwietnia oraz 17 maja br., dziękuję za zaangażowanie w prace nad Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) i uwagi zgłoszone w trakcie trwających konsultacji publicznych. Obecny kształt KPO to wynik niełatwych dyskusji ze służbami Komisji Europejskiej oraz dużego zaangażowania MRiRW i współpracy innych resortów, przy projektowaniu wsparcia dla sektora rolno-spożywczego, oraz podmiotów działających na obszarach wiejskich. Dzięki tym wysiłkom udało się wypracować bardziej korzystne, dla rolników i przetwórców rolno-spożywczych, brzmienie KPO w stosunku do pierwotnych założeń KPO z III kwartału 2020 r. W szczególności:

- *zwiększono ponad dwukrotnie budżet przeznaczony na inwestycje w podmiotach przetwórstwa rolno-spożywczego (inwestycja A1.4.1 „Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu”);*
- *dodano nowe formy wsparcia służące transformacji cyfrowej gospodarstw rolnych poprzez dofinansowanie zakupu, montażu i utrzymania rozwiązań cyfrowych dla rolnictwa (np. czujniki, sensory, drony, aplikacja, tablet) oraz zakupu i utrzymania/aktualizacji rozwiązań cyfrowych (aplikacji, oprogramowania) rolnictwa 4.0.;*
- *dodano nowe formy wsparcia służące zielonej transformacji gospodarstw rolnych poprzez dofinansowanie wymiany pokryć dachowych ze szkodliwych materiałów na budynkach gospodarczych w rolnictwie, wymiany słupów impregnowanych kreozotem na plantacjach chmielu;*
- *dodano nowe formy wsparcia służące ułatwieniu sprzedaży bezpośredniej od rolnika poprzez dofinansowanie zakupu niskoemisyjnych środków transportu (samochody chłodnie itp.), organizacji miejsc sprzedaży (zieleniaki, warzywniaki, MOP-y);*
- *dodano inwestycję za 667 mln euro, której celem jest m.in. kompleksowe zarządzanie zasobami wodnymi, zwiększenie odporności rolnictwa na suszę i zapobieganie zjawisku powodzi na terenach rolnych oraz zwiększenie retencji wód i ograniczenie ich odpływu poprzez odtwarzanie systemów nawadniająco-odwadniających (B3.3.1. Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich).*

MRiRW podziela Państwa pogląd, że środki KPO przeznaczone na rozbudowę potencjału badawczego w sektorze rolno-spożywczym powinny być przeznaczone na opracowanie rozwiązań służących spełnieniu celów Europejskiego Zielonego Ładu, co też potwierdza dobór projektów w tej inwestycji KPO.

Odnosząc się do postulatu wyodrębnienia w komponencie C środków na rozwój e-usług i rozwiązań IT na obszarach wiejskich oraz rolnictwa, pragnę zauważyć, że KPO realizuje to założenie, a projekty zgłoszone przez MRiRW w tym zakresie są ujęte i opisane w KPO. Zwracam jednak uwagę, że zgodnie z zasadami środków RRF, są to wydatki na inwestycje i reformy. Wydaje się, że dla kompleksowego podejścia do kwestii transformacji cyfrowej obszarów wiejskich i rolnictwa konieczne jest wzmocnienie środków KPO inwestycjami miękkimi z zakresu podnoszenia umiejętności i kompetencji cyfrowych mieszkańców

obszarów wiejskich, finansowanymi ze środków polityki spójności, REACTEU lub FST.

Co do prezentowania w KPO środków przejściowych PROW 2014-2020 na lata 2021-2022 oraz Planu Strategicznego WPR 2023-2027, uprzejmie informuję, że informacje te zostały ujęte ze względu na wymóg określenia demarkacji między środkami z różnych programów UE po 2020 roku. Zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, a także informacjami przekazanymi w trakcie dialogu technicznego z KE, należy zapewnić uniknięcie ryzyka podwójnego finansowania inwestycji realizowanych w ramach KPO.

Odnosząc się do kwestii rolnictwa precyzyjnego, uprzejmie informuję, że oprócz wsparcia w ramach KPO prowadzone są prace nad uwzględnieniem rolnictwa precyzyjnego i szerzej rozwiązań rolnictwa 4.0. w Planie Strategicznym WPR 2023-2027, gdzie zaprojektowano m.in. interwencję pn. Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa. W ramach tej interwencji planuje się m.in. wsparcie w zakresie świadczenia usług w zakresie wykorzystania technologii cyfrowych (rolnictwo 4.0) w następujących obszarach tematycznych: ograniczenie zużycia środków ochrony roślin, zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, nowoczesne zarządzanie stadem zwierząt. W projekcie PS WPR 2023-2027 znalazły się również interwencje o charakterze płatności do powierzchni (lub zwierząt) będące inwestycjami w gospodarstwach rolnych, służącymi ochronie środowiska i klimatu, w tym pozwalającymi ograniczyć presję rolnictwa na środowisko naturalne oraz klimat. W ramach tego typu interwencji rolnicy będą mogli ubiegać się o dofinansowanie na urządzenia lub maszyny np. do aplikacji nawozów naturalnych, mineralnych i wapniowych, w tym precyzyjnego dawkowania nawozów, aplikacji doglebowej, stosowania środków ochrony roślin z rozwiązaniami ograniczającymi ryzyko ich zniesienia, uprawy bezorkowej. W ramach ekoschematów znajduje się takie działanie jak „Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia (w tym wariant z wapnowaniem) z wykorzystaniem narzędzia FaST".

Ponadto KOWR realizuje program zaciągania pożyczek ze środków Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Beneficjentami programu mogą być rolnicy prowadzący gospodarstwa rodzinne, które realizują przedsięwzięcia rozwijające obszary wiejskie poprzez działania innowacyjne lub rozwojowe, w zakresie np. produkcji, hodowli czy przetwórstwa. W tym zakresie możliwe do sfinansowania są projekty i działania z zakresu rolnictwa precyzyjnego, czy także szerzej z zakresu rolnictwa 4.0. Pożyczki są przyznawane na atrakcyjnych warunkach, z możliwością spłaty w ratach rocznych, kwartalnych czy miesięcznych, w terminie do 6 lat. Nawiązując do postulatu wydzielenia w każdym komponencie 40% środków na rolnictwo i obszary wiejskie, pragnę zapewnić, że choć MRiRW jest za jak najszerszym wsparciem zarówno sektora rolnospożywczego, jak i obszarów wiejskich środkami KPO, to należy mieć na uwadze, że nie dla każdego komponentu takie rozwiązanie ma racjonalne uzasadnienie, z uwagi na fakt, że część inwestycji reform dotyczy rozwiązań adresowanych do całego społeczeństwa (jak np. usługi zdrowia)".

Definicja rolnika aktywnego zawodowo

W nawiązaniu do listu otwartego Jarosława Kalinowskiego – Posła do Parlamentu Europejskiego, w którym apeluje o wypracowanie takiej definicji rolnika aktywnego zawodowo, której wdrożenie w nowej perspektywie finansowej, tj. w latach 2023-2027, pozwoli na uregulowanie kwestii związanych z prowadzeniem działalności rolniczej, wykluczy ze wsparcia osoby, które takiej działalności nie prowadzą oraz wpłynie na poprawę sytuacji dzierżawców, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi informuje, co następuje.

Na wstępie należy zauważyć, że przepisy o aktywnym rolniku, podobne do tych proponowanych obecnie przez Parlament Europejski (PE), a także, których wprowadzenie rekomenduje Pan Poseł, były już w Polsce stosowane w latach 2015-2017. Przepisy unijne zostały wykonane ustawą z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz.U. poz. 308) oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania płatności bezpośrednich i płatności niezwiązanej do tytoniu (Dz.U. poz. 351).

Zgodnie z przepisami UE, co do zasady płatności bezpośrednich nie przyznawało się podmiotom z tzw. listy negatywnej, czyli podmiotom, które administrowały portami lotniczymi, wodociągami, stałymi terenami sportowymi i rekreacyjnymi, świadczyły usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami, a jednocześnie kwota ich płatności przekraczała 5 000 EUR.

Z uwagi na krytykę wprowadzonych przepisów o aktywnym rolniku, umożliwiono władzom krajowym rezygnację ze stosowania tego warunku. W konsekwencji, od 2018 r. przepis o aktywnym rolniku jest dobrowolny dla państw członkowskich.

Ponieważ weryfikacja kryterium aktywności zawodowej była skomplikowana i dotyczyła bardzo niewielkiej liczby rolników (na podstawie weryfikacji przeprowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2017 r. wykluczono tylko 23 podmioty, co stanowiło 0,002% wszystkich wnioskujących), Polska zdecydowała o zaprzestaniu jego stosowania od 2018 r.

Proponowana przez PE na lata 2023-2027 definicja aktywnego rolnika - wbrew temu co sugeruje Pan Poseł

w swoim liście - nie przyczyni się do „..uporządkowania kwestii tego, kto rzeczywiście prowadzi w Polsce działalność rolniczą i na jakim rzeczywistym areale…". Dotyczy ona bowiem wyłącznie rodzaju prowadzonej działalności, wysokości osiąganych dochodów oraz innych kryteriów ekonomicznych. Nie reguluje natomiast zagadnień związanych z użytkowaniem gruntów, a w szczególności nie odnosi się do istoty samego prowadzenia działalności rolniczej. Te zagadnienia zostały ujęte odrębnie w definicji działalności rolniczej, jednak PE nie zaproponował jej zmiany w sposób, który pozwoliłby rozwiązać ww. problemy.

Zawarta w projekcie rozporządzenia o planach strategicznych WPR definicja działalności rolniczej obejmuje zarówno wytwarzanie produktów rolnych, jak i utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe praktyki rolnicze. Oznacza to, że płatności bezpośrednie mogą zostać przyznane nie tylko do gruntów rolnych, na których jest prowadzona produkcja (uprawa lub wypas zwierząt), ale również do takich, które są użytkowane jedynie w minimalnym stopniu, poprzez przeprowadzenie jednego zabiegu agrotechnicznego, np. koszenia.

W związku z powyższym, nie można się zgodzić z twierdzeniem Pana Posła, że „Opracowanie takiej definicji [aktywnego rolnika](…) pozwoli uregulować sposób doboru podmiotów, którym należą się płatności z tytułu prowadzenia działalności rolniczej, jednocześnie wykluczając ze wsparcia osoby, które takiej działalności nie prowadzą". Państwo członkowskie nie może odmówić przyznania płatności bezpośrednich, jeśli przysługują one komuś z mocy przepisów UE i spełnione są warunki kwalifikowalności do danego wsparcia.

Jedyną dopuszczalną przepisami UE możliwością wsparcia bezpośredni,o uzależnionego od prowadzenia konkretnej produkcji, są tzw. płatności związane z produkcją, które nie mogą przekraczać określonego odsetka krajowej koperty finansowej. Tymczasem PE proponuje zmniejszenie dozwolonego limitu tego typu wsparcia z obecnych 15% do 12% krajowej koperty finansowej.

Definicja rolnika aktywnego zawodowo, w brzmieniu proponowanym przez PE, nie wpłynie też na zwiększenie liczby umów dzierżawy zawieranych w formie pisemnej czy też na poprawę sytuacji dzierżawców. Żaden z elementów proponowanej definicji nie przewiduje bowiem możliwości badania tego aspektu podczas określania, czy rolnik jest rolnikiem aktywnym.

Stwierdzając w przesłanym liście, że „(…) w Polsce nie ma 1 300 000 gospodarstw, a około 400 000. Średnia wielkość gospodarstwa nie wynosi 11 ha, jak mówią statystyki, tylko 25-30 ha", Pan Poseł sugeruje, że należy dążyć do zastosowania takich kryteriów weryfikacji aktywności zawodowej, które w efekcie doprowadziłyby do kwalifikowania do płatności wyłącznie ok. 400 000 największych rolników. Oznaczałoby to kierowanie wsparcia do stosunkowo niewielkiej grupy gospodarstw, do której należą w większości gospodarstwa duże i bardzo duże osiągające znaczne dochody z działalności rolniczej. Jednocześnie wsparcia zostałyby pozbawione małe i średnie gospodarstwa rodzinne, które osiągają dochody znacznie poniżej poziomu średniego dochodu w gospodarce narodowej. Nieprzyznanie płatności bezpośrednich gospodarstwom, które najbardziej takiego wsparcia potrzebują, pozbawiłoby je szansy na rozwój i utrzymanie się na rynku.

Podsumowując, należy stwierdzić, że przedstawione przez Pana Posła propozycje znacznie komplikują system przyznawania wsparcia, gdyż wiążą się z koniecznością przedstawiania przez wszystkich rolników szeregu dokumentów potwierdzających wyniki finansowe gospodarstwa (np. w oparciu o prowadzoną obowiązkową rachunkowość). Niezrozumiała jest także propozycja „wprowadzenia renty dzierżawnej w miejsce dopłaty podstawowej (…)" - nie jest jasne, na jakich zasadach miałaby być przyznawana i jakie miałoby być źródło jej finansowania. Z uwagi na brak szczegółów nie można także ocenić, czy takie rozwiązanie jest w ogóle dopuszczalne w świetle przepisów UE.

Jednocześnie informuję, że obecnie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi trwają prace nad wdrożeniem przepisów o rolniku aktywnym zawodowo w sposób, który z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017.

Źródło: MRiRW

Usuwanie folii rolniczych – nowy nabór dla gmin

28 czerwca 2021 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej uruchomił drugi nabór w ramach programu priorytetowego „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej". Gminy oraz związki międzygminne mogą składać wnioski o dofinansowanie **od 28 czerwca do 15 września br.** Budżet naboru wynosi 25 mln złotych.

W programie mogą być dofinansowane przedsięwzięcia z zakresu transportu oraz odzysku lub unieszkodliwienia odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu big-bag. Niestety w ramach realizacji przedsięwzięć nie są kwalifikowane koszty zbierania odpadów od rolników oraz podatek VAT.

Więcej informacji można znaleźć na stronie MRiRW oraz NFOŚiGW.

Źródło: KRIR

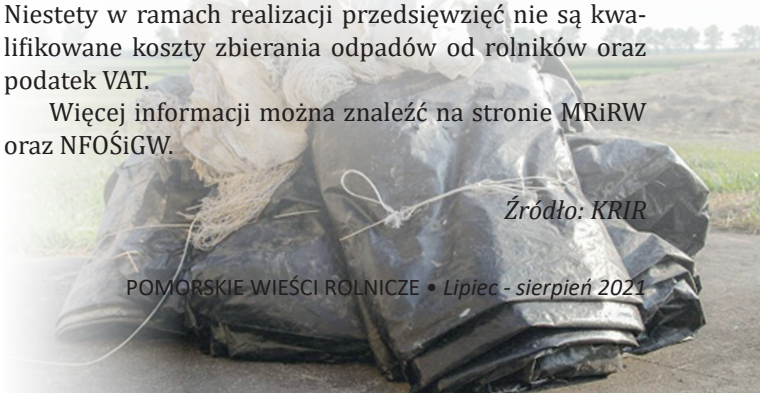

Pomorska Izba Rolnicza w fotograficznym obiektywie

POSIEDZENIE ZARZĄDU POMORSKIEJ IZBY ROLNICZEJ Z RADĄ POWIATOWĄ PIR POWIATU GDAŃSKIEGO

POSIEDZENIE RAD POWIATOWYCH PIR POWIATU CHOJNICE I CZŁUCHÓW

POSIEDZENIE RADY POWIATOWEJ PIR POWIATU SŁUPSKIEGO

POSIEDZENIE RADY POWIATOWEJ PIR POWIATU WEJHEROWSKIEGO

POSIEDZENIE KOMISJI REWIZYJNEJ POMORSKIEJ IZBY ROLNICZEJ

POSIEDZENIE KOMISJI DS. RODZINY I KOBIET POMORSKIEJ IZBY ROLNICZEJ